

Hivtiltak virker

Foto: Roy Images.

I 2018 ble det meldt 191 nye hivsmittede i Norge, mot 213 i 2017. For første gang siden 2001 er det registrert under 200 hivtilfeller på ett år i Norge, viser en rapport fra Folkehelseinstituttet.

Av de 191 hivtilfellene som ble meldt i 2018, var det 122 (64 %) menn og 69 kvinner. Totalt er det nå diagnostisert 6 468 hivpositive i Norge; 4 382 menn og 2 086 kvinner.

– Spesielt gledelig er det å se at trenden med nedgang i meldte hivtilfeller blant menn som har sex med menn (msm) fortsetter, sier seniorrådgiver Øivind Nilsen ved Folkehelseinstituttet.

– Det er msm som er mest utsatt for hivsmitte i Norge, og det er i denne gruppen vi forventer å se størst effekt av dagens forebyggingsstrategi: økt testaktivitet, rask igangsatt hivbehandling, som i praksis gjør at hivpositive ikke smitter videre, samt tilbud om forebyggende behandling (PrEP), sier han.

Han legger til at det samtidig er viktig å arbeide for adferdsendring og økt kondombruk blant msm og andre utsatte grupper med risikoadferd. Ikke minst har dette stor betydning for å motvirke den kraftige økningen vi ser av gonoré og syfilis.

Rapporten viser at: Det er særlig meldte hivtilfeller blant msm smittet mens de var bosatt i Norge som går ned. Antall msm påvist smittet i Oslo der smittepresset har vært størst, er nå redusert med 80 prosent sammenlignet med toppen i 2009.

Påviste hivpositive blant nyankomne asylsøkere falt også i 2018. Nedgangen kan relateres til nedgang i antall asylsøkere de siste årene.

110 (58 %) av de 191 hivtilfellene meldt i 2018 var innvandrere smittet før ankomst Norge.

Andelen hivpositive msm med innvandrerbakgrunn har vært økende de siste årene. I 2018 utgjør denne gruppen 62 prosent av de meldte tilfellene blant msm. De fleste kommer fra andre europeiske land, Asia og Sør-Amerika.

Påviste hivtilfeller blant heteroseksuelt smittede menn som er bosatt i Norge gikk ned i 2018. Det er fortsatt norske menn som har ubeskyttet sex i utlandet, spesielt i Asia, som dominerer denne gruppen.

Blant norskfødte kvinner, ungdommer og personer som tar stoff med sprøyter, er det fortsatt en stabil og lav hivforekomst.

Les mer i rapporten «Hivsituasjonen i Norge per 31. desember 2018»

Informasjon hjelper barn

Barn som har fått undervisning eller annen informasjon om vold og overgrep, forstår bedre at dette er feil og har lettere for å fortelle om selvopplevde overgrep enn andre barn. Det viser studier i ei ny systematisk kartleggingsoversikt fra Folkehelseinstituttet.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) ga Folkehelseinstituttet i oppdrag å utføre en kartlegging av studier som har undersøkt effekten av og erfaringer med opplærings- og informasjonstiltak for barn og unge. Kartleggingen er ment å være et bidrag i arbeidet med å forebygge vold og overgrep mot barn og unge.

Forskerne inkluderte 65 studier, som enten har undersøkt effekten av informasjonstiltak om vold og overgrep, eller hvordan barn og unge har opplevd slike tiltak. Studiene har undersøkt tiltak som tematiserer vold og overgrep mot barn og unge som er utført av voksne, og overgrep utført av andre barn og unge.

– I studiene har vi funnet ut at informasjon og undervisning gir barn og unge en bedre forståelse av at vold og overgrep ikke er greit. Dette er et viktig funn, fordi vi vet at en del barn og unge ikke er klar over at det de opplever er feil, sier forsker Nora Blaasvær i Folkehelseinstituttet.

Noen få studier hadde undersøkt om barn og unge som hadde fått informasjon om vold og overgrep i større grad avslørte overgrep mot seg selv enn barn som ikke

Foto: Roy Images.

hadde fått informasjon. Resultatet viser at dette var tilfellet.

– Disse barna åpnet seg i større grad og fortalte om overgrep som de hadde opplevd, påpeker forskeren.

De fleste studiene i oversikten har undersøkt effekten av informasjonstiltak i skolen.

– Vi fant bare tre studier av informasjonstiltak i barnehage, så vi har mindre kunnskap om hvordan førskolebarn tar til seg slik kunnskap, sier Blaasvær.

Ifølge oversikten er det også få studier om hvordan barn og unge opplevde det å få informasjon eller undervisning om vold og overgrep – bare fem studier hadde kvalitative data.

– Disse studiene kan likevel gi oss nyttig informasjon om hvordan barn og unge opplever å høre om og snakke om vold og overgrep, sier Blaasvær.

Mange av studiene undersøkte om tiltakene påvirket barn og unge sine holdninger til vold og overgrep, og her varierte resultatene noe.

Mange studier undersøkte også om informasjonstiltak påvirket barna når det gjaldt å rapportere om egne opplevelser av vold og overgrep.

– Også her varierte resultatene noe, men vi så at lengre og mer omfattende tiltak viste bedre effekt enn kortvarige tiltak, sier Blaasvær.

Ingen studier fant at tiltakene hadde en negativ effekt på de unge sine holdninger, atferd eller opplevde overgrep.

En kartleggingsoversikt som denne er ment å gi en oversikt over et forskningsfelt, ikke å gi klare svar på for eksempel effekten av tiltak. Forskerne har ikke gjort statistiske analyser av resultatene i studiene.